

עצים ששווה להכיר

חגי יבלוביץ'

אגף הייעור, קק"ל
hagay@kkk.org.il

שיטה סלילנית בפארק סירת שקד

השתילים שגודלו מהזרעים שנאספו, ניטעו בשנת 2011 בחלקה ביער השגרירים (צפונית לבאר שבע) כדי לבחון מאיזה עץ-אם מתפתחים צאצאים מצטיינים. צאצאים מצטיינים הם פרטים גדולים, חיוניים ובעלי קצב צימוח מהיר. לאחר שלוש שנים נבחרו שלושה מקורות זרעים מצטיינים למין שיטה זה, שני פרטים מאזור פארק סירת שקד ופרט אחד ממשמר הנגב. קוטר הגזע הממוצע שלהם היה יותר מכפול מקוטר גזע ממוצע של עצי הביקורת (עצי שיטה שגודלו מזרעים שנאספו בערבה). בדיקה שנערכה בשנת 2021 בחלקה מראה שצאצאים של הפרטים האלה ממשיכים להראות יתרון על פני פרטים שמקור הזרעים שלהם אחר. בשל כך, במשתלת קק"ל בגילת מגדלים שתילים ממקורות מצטיינים אלה עבור הנטיעות ביערות הדרום.

שיטה סלילנית (*Vachellia raddiana*) היא השכיחה מבין מיני העצים הגדלים בר בדרום הארץ. העץ גדל באזורים חמים, ובעיקר בערוצי נחלים ובמניפות סחף בערבה ובנגב. השיטה אינה יוצרת טבעות גידול שנתיות, ולכן קשה מאוד לאמוד את גילה.

כיוון שהמין נפוץ מאוד באזורים שונים בנגב ובערבה, קיימת בו שונות גנטית גדולה, שיכולה להוות בסיס לברירה של טיפוסים מוצלחים. הנושא נבחן בפקולטה לחקלאות ובמנהל המחקר החקלאי-מרכז וולקני. לצורך זה נאספו זרעים במאי-יוני 2010 מפרטים מרשימים של עצי שיטה סלילנית. הזרעים נאספו מעצים הגדלים בנגב הצפוני באופן טבעי ובחלקות נטועות, בראשי גבעות או במדרונות, אך לא בערוצים. לערוצים מגיעות כמויות מים גדולות יחסית, ולכן פרט גדול בערוץ אינו בהכרח פרט מצטיין.

איסוף פירות מאחד מפרטי השיטה הסלילנית המצטיינים בפארק סירת שקד, 2021
צילום: אמיר הרמס